

Kırsal Mimarlık Mirasının Korunmasında Turizmin Etkisi: Çanakkale - Adatepe Köyü

Ezgi Alyakut*
Ceylan İrem Gençer**

Öz

Uzun yıllar boyunca Rumlarla Türklerin bir arada yaşadıkları, gerek mimari gerekse sosyokültürel açıdan zengin bir köy olan Adatepe'nin sit alanı ilan edilmeden önce neredeyse harap bir halde olduğu, değerlerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı bilinmektedir. Sit alanı ilan edilmesiyle hızlanan restorasyon çalışmaları sayesinde köy, bölgedeki önemli turistik odaklardan biri durumuna gelmiştir. Bu makalede; Adatepe köyünde geleneksel dokunun sürdürülebilirliği için yapılması önerilen koruma çalışmaları, turizmin etkileri bağlamında değerlendirilmektedir. Makale konusu olan araştırma, üç temel aşama ve sonuç kısmından oluşmaktadır. Makalede Adatepe'nin sosyal, kültürel dokusu, mimari özellikleri ve geçirdiği değişimler aktarılarak Adatepe'deki turizm faaliyetleri ile kültürel çevrenin bir arada sürdürülebilirliğine dair öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adatepe, sürdürülebilirlik, kırsal mimari, kırsal miras.

The Impact of Tourism in the Protection of Rural Architecture: Çanakkale - Adatepe Village

Abstract

Adatepe village is known that rich in sociocultural and architectural aspects, where the Greeks and the Turks lived together for many years, was in danger of losing its values before being declared a Urban Protected Area in 1992. Thanks to the accelerated restoration efforts, the village has become one of the most important tourist attractions in the region. The subject of the research consists of three main stages and the result parts. The social and cultural texture of Adatepe and the changes are presented and suggestions about the sustainability of tourism activities and cultural circles in Adatepe are presented.

Keywords: Adatepe, sustainability, rural architecture, rural heritage.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye, ezgialyakut@gmail.com, orcid.org/0000-0003-2301-5232

** Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Bölümü, İstanbul/Türkiye, iremyaylali@gmail.com, orcid.org/0000-0001-5940-2571

Giriş

Çanakkale'nin güneyinde bulunan ve özgünlüğünü günümüzde büyük ölçüde koruyan önemli köylerden biri olan Adatepe, İda Dağı'nın güney yamaçlarına kurulmuş bir yerleşimdir. Ayvacık ilçesine bağlı Küçükkuş beldesinin 3 km kuzeyinde yer alan köyün denize kuş uçuşu uzaklığı 1600 metredir. 10. yüzyılda Oğuzların Çepni boyu tarafından kurulmuş¹ ve halkın çoğunluğunun Uçtürkmen boylarından olduğu söylenen Adatepe'nin girişindeki mezarlık taşları, köyün Selçuklu Dönemi öncesine dayanan bir yerleşim olduğunu kanıtlamaktadır.² 1530 yılı Hüdavendigâr Livası Haritası'nda Adatepe'nin de bulunuyor olması, burada 500 yılı aşkın bir yerleşimin devamlı olduğunu göstermektedir.³

1924 Zorunlu Nüfus Mübadelesi'ne kadar Türkler ile Rumların bir arada yaşadıkları köy, halkın çabalarıyla Kentsel Sit Alanı ilan edilerek korunmuş; özgün yerleşim dokusunu ve geleneksel mimari karakterini yitirmeden günümüze kadar ulaşmıştır. Adatepe bu özelliğiyle çevredeki köylerden ayrılmaktadır.

Fotoğraf. 1 Adatepe köyünün genel görünümü (Alyakut, 2017).

-
- 1 Arzu Başaran Uysal - İpek Sakarya, "Kırsal Soylulaştırma ve Turizmin Kırsal Yerleşimlere Etkileri: Adatepe ve Yeşilyurt Köyleri", *8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 36. Kolokyumu Bildiriler Kitabı*, 2012, s. 84.
 - 2 Lemi Merey, "Adatepe Köyünde Hacı Mehmet Ağa Konağı", *İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dergisi*, sayı:1, 1977, s. 66.
 - 3 İsmail Erten, "Kazdağları Güneyindeki Yerleşme Kültürü ve Bir Örnek: Adatepe Köyü", *Küçükkuş Değerleri Sempozyumu*, 2008, s. 20.

Adatepe'nin Sosyo-Kültürel Yapısı

Zengin kültürel bir dokuya sahip olan Adatepe köyü, tarihinde birkaç farklı dönemde nüfus değişimine sahne olmuştur. Kurulduğu tarihten itibaren Yörükler ve Türkmenler tarafından iskân edilmiş olan köye Rumların yerleşimi yaklaşık olarak 1839-40'lı yıllarda gerçekleşmiştir.⁴ Türkler ile Rumların birarada yaşadıkları dönemde köy ekonomik açıdan en zengin günlerini yaşamış, bu tarihlerden sonra nüfusu ivme kazanarak yaklaşık 1200-1300 kişiye ulaşmıştır.⁵ Bu dönemlerde köyde şekerçi, manifaturacı, nalbant, kasap, kunduracı, fenerci, berber ve bakkal gibi her türlü ihtiyacın karşılanabileceği dükkanların olduğu belirtilmektedir.⁶ Ayrıca yöre halkından çevre köylerdeki öğrencilerin eğitim amacıyla Adatepe'ye gönderildiği bilinmektedir.

1924 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'nde Adatepe'den gönderilen Rumların yerine Midilli ve Girit Adaları'ndan gelen göçmenlerin bir bölümü yerleştirilmiştir.⁷ Köydeki bu ilk köklü nüfus değişiminin ardından ikinci değişim 1950'lerde; siyasi faaliyetler, geçim kaynaklarında azalma, kıyı ticaretinin yeniden canlanması gibi nedenlerle yaşanmıştır. Bu tarihlerde Adatepe'den sahil kesimine göç başlamıştır.⁸

1977 yılına gelindiğinde köyde 70-75 hanede yaklaşık 400 kişinin bulunduğu belirtilmektedir.⁹ Köydeki üçüncü nüfus değişim hareketi bu tarihlerden sonra yaşanmıştır. 1980'lerde çevre illerden gelen kişilerin, kentten kaçarak köye yerleşme isteği ile Adatepe'de restorasyon çalışmaları hızlanmış, bölgenin turizm potansiyeli artmıştır.¹⁰ Evlerin değerinin artması ile Adatepe'de yaşayan halk evlerini satarak kentsel yerleşimlere göç etmeye başlamıştır. Bu süreçte Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 27.12.1992 tarih ve 2900 sayılı kararı ile Adatepe köyü Kentsel Sit Alanı; Adatepe'nin yakın çevresinde bulunan Dedetepe, Veyseltepe, Yukarıdede Tepe ve Bakacak Kayası bölgelerini kapsayan alan ise I. Derece Doğal Sit Alanı ilan edilerek koruma altına alınmıştır. 1980'lerden itibaren Adatepe'ye yerleşen halk bilinçli koruma politikasıyla köyün sit ala-

4 Lemi Merey, *a.g.m.*

5 Lemi Merey, *a.g.m.*

6 Mahmut Boynudelik, *Adatepe Öyküleri*, Oğlak Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul, 2008, s. 123.

7 Mithat Atabay, "Mübadelede Küçükkuyu", Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi, 2008, sayı 6-7, s. 66; Cengiz Parlak, "Çanakkale Merkeze ve İlçelerine Yerleştirilen Giritli Mübâdil Göçmenler", Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi, 2012, sayı 10 (13), s. 140.

8 URL-1 <http://www.adatepekoyu.com> (Erişim tarihi: 18.11.2017)

9 Lemi Merey, *a.g.m.*, s. 69.

10 Arzu Başaran Uysal, "Kırsalda Koruma ve Soylulaştırma İkilemi", *Ege Mimarlık Dergisi*, 2017, sayı 96, s. 38.

nı ilan edilmesine önyak olmuş, böylelikle geleneksel mimari dokunun kaybolmadan günümüze kadar ulaşmasında önemli rol oynamıştır.

Bölgenin ekonomik yapısı geçmişten beri tarıma ve hayvancılığa dayalıdır. Zeytincilik, Adatepe ve çevresindeki yerleşimlerin geçim kaynakları arasında birinci sırada yer alır. Günümüzde diğer geçim kaynakları; antepfıstığı, narenciye ve peynir üretimi, halı dokumacılığı ile odun kömürü olarak sıralanabilir.¹¹

Fotoğraf. 2 Adatepe köyü geleneksel konut dokusu (Alyakut, 2017).

Adatepe'nin Geleneksel Kırsal Mimari Dokusu

Adatepe'nin özgün mimari dokusunu oluşturan karakteristik özellikler; topoğrafya, organik sokak dokusu ve yerel taş malzeme kullanımındır. Çok eğimli bir alana kurulmuş olmasından dolayı konutların biçimlenmesinde topoğrafya etkin rol oynamış, yapıya veya bahçeye farklı kotlardan ulaşım sağlanmıştır. Yukarı Mahalle'de (Türk Mahallesi) bulunan konutlara sokak üzerinden girilen avludan ulaşım sağlanırken, Aşağı Mahalle'deki (Rum Mahallesi) konutlara sokaktan ya da bahçeden ulaşılmaktadır. Farklı kotlardan ulaşılan iki katlı yapılarda yapının bodrum katları ahır veya depo gibi işlevlerle kullanılmaktadır. Köyün girişinde mezarlığın yanından geçilerek ulaşılan, iki büyük çınar ağacının yer aldığı köy

11 Ahmet Abay – Adnan Şimşek, “Ayvacık İlçesinin Sosyal ve Ekonomik Değerleri”, *Ayvacık Değerleri Sempozyumu*, 2008, s. 4.

meydanı, aynı zamanda Aşağı Mahalle'nin meydanıdır (Fotoğraf.3). Yukarı Mahalle Meydanı'nda da ulu bir çınar bulunur. Köydeki geleneksel yapılar, bu iki meydan etrafında gelişerek topoğrafyaya uygun biçimde yerleşmişlerdir.

Fotoğraf. 3 Adatepe köyü Aşağı Mahalle Meydanı (Alyakut,2017).

Köydeki anıtsal yapılardan biri olan ve Yukarı Mahalle Meydanı'nın hemen üst kesiminde yer alan Adatepe Camisi ile medrese ve imam evi, bazı araştırmacılara göre 15. yüzyıla Selçuklular Dönemi'ne tarihlenmektedir.¹² Ancak günümüzde bu yapılarda söz edilen dönemin özelliklerini gösterecek herhangi bir iz bulunmamaktadır. Köyün en büyük ve görkemli konaklarından biri olan Hacı Mehmet Ağa Konağı (Hünnap Han), köye hâkim bir tepe üzerinde konumlanmış olup 18. yüzyılın ikinci yarısına¹³, 1775-80 yıllarına tarihlenir.¹⁴ 1937-43 yılları arasında, Rumlardan kalma mezarlık alanının arsası üzerinde inşa edilmiş olan Adatepe İlkokulu¹⁵ günümüzde yalnızca dönemsel seminerler için kullanılmak-

12 Ceylan Karaata, "Adatepe Köyü Mezar Taşları", *Küçükkuşu Değerleri Sempozyumu*, 2008, s. 117; Güler Korkmaz, *Adatepe Köyü Cami ve Müştemilatları Restitüsyon ve Restorasyon Raporu*, 2016, Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi, s. 25.

13 Özden Süslü, "Adatepe'de Hacı Mehmet Ağa Konağının Süslemeleri", *İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dergisi*, 1978, sayı 2, s. 99.

14 Lemi Meray, *a.g.m.*, s. 71.

15 Lemi Meray, *a.g.m.*, s. 69.

tadır.¹⁶ Köy halkından edinilen bilgiye göre, 1937 yılına kadar Aşağı Mahalle Meydanı'nda yer alan kilise günümüzde mevcut değildir. Belirtilen anıtsal yapılar dışında, köyde harap durumda bir hamam, yedi adet çeşme ve üç adet umumî sarnıç mevcuttur.

Adatepe Camisi, İmam Evi, Medrese	Yukarı Mahalle'de yüksek bir tepe üzerinde yer alan caminin doğusunda medrese, batısında şadırvan, kuzeybatısında imamevi ile hazire, kuzeyinde ise avlu ile ortasında sarnıç yer alır.
Hacı Mehmet Ağa Konağı (Hünnap Han)	Köyün en görkemli yapılarından biri olan konak 1775-80'lerde inşa edilmiş, 1818-20'lerde ise köyün zenginlerinden Hacı Mehmet Ağa tarafından selamlık bölüğü değiştirilerek üç katlı olarak yeniden yapılmıştır.
Adatepe İlkokulu (Taş Mektep)	1943-1985 yılları arasında eğitim amaçlı kullanılan yapı, günümüzde dönemsel seminerler verilmesi amacıyla kullanılmaktadır.
Hamam Kalıntısı	Yer aldığı parseldeki konağa ait olduğu düşünülen hamamın yalnızca yığma taştan kubbesinin bir bölümü günümüze ulaşmıştır.
Çeşme	Cami bahçe duvarının kuzeybatı kenarına paralel olan çeşme sokak ortasında konumlanmaktadır.

Tablo.1 Adatepe köyünde yer alan tescilli anıtsal yapılar (Alyakut, 2017).

Geleneksel Adatepe konutları genellikle iki katlı olup moloz ya da kesme taş beden duvarlarının killi toprak harç ile bir araya getirilmesiyle inşa edilmiştir. Yapıda kullanılan taşlar civar köylerdeki ocaklardan çıkartılan, sarımsı renkli, dayanıklı taşlardır. Geleneksel Adatepe evleri, Güney Marmara ve Ege Bölgeleri'nde görülen kübik taş karakterli evler ile benzerlik göstermektedir. Yığma sistemde inşa edilmiş olan konutların yapım sistemi incelendiğinde; beden duvarlarında dikdörtgene yakın kesitli blok taşların; doğramalarda, çatı konstrüksiyonunda, dış duvarlarda lento ve hatıl yapımında, çıkma ve döşemelerde, iç mekan bölücü duvarlarında, tavan kaplamaları, merdiven basamakları ve kaplamalarında ahşabın; kapı lentoları, baca duvarları ve saçak silmelerinde ise tuğlanın ağırlıklı olarak kullanıldığı görülmektedir. Ahşap karkas sistemde inşa edilmiş olan çatılar genellikle kırma olup üzerleri kiremit kaplıdır. Tek katlı müstemilatların ana yapıya bitişik olanları ise teras çatılıdır. Özgün konstrüksiyonu toprak damlardan oluşan teraslar, günümüzde seramik veya mermer ile kaplanmıştır. Yapıların ge-

16 URL-2 <http://www.tasmektep.com> (Erişim tarihi: 18.11.2017)

nellikle sıvasız olan beden duvarları belirli hizalarda ahşap hatıllarla bölünmüştür. Kaba yonu veya kesme taş malzeme ile inşa edilen duvarlarda köşeler daha büyük taşlarla berkitilmiştir/sağlamlaştırılmıştır/güçlendirilmiştir.

Köydeki en basit planlı ev tipi kare planlı ve tek odalı olup içinde bir ocak bulunmaktadır. Bu evler genelde 5x5 m. ya da 6x6 m.¹⁷ boyutunda olup yapıya avludan geçilerek ulaşılmakta, bu tipin iki katlı örneklerinde ise tek kollu merdiven ile üst kata ulaşım sağlanmaktadır.¹⁸ Tek katlı plan tipinin gelişmiş olan iki katlı iç veya yan sofalı plan tipinde ise alt kat gündelik yaşamın geçtiği, üst kat yatma olarak kullanılan mekân olup üst kata tek kollu düz veya L formlu merdivenden çıkarak ulaşılmaktadır. Islak hacimler ile pişirme mekânı ana yapı dışında, bahçede yer almaktadır.¹⁹ Adatepe'deki geleneksel konutların dış cephelelerini süsleyen dekoratif öğeler, yöreye özgü taş işçiliğinin en güzel örneklerini yansıtır. Adatepe'de en sık rastlanan süsleme elemanları, bina köşelerini ve bazen de kapı kenarlarını vurgulayan pilastırlar ile saçak hizalarında ve pencere üstlerinde yer alan silmelerdir.

Fotoğraf. 4 Adatepe'deki geleneksel sokak dokusu (Alyakut, 2017).

17 Ece Postalcı Altunkaya - Çiğdem Tekin – Özlem Eren, “Kırsal Yerleşim Bölgelerinde Sürdürülebilirlik: Çanakkale Bölgesi Ayvacık İlçesi Adatepe ve Demirciköy”, *Politeknik Dergisi*, 2011, sayı 14 (2), s. 111.

18 Ece Postalcı Altunkaya - Çiğdem Tekin – Özlem Eren, *a.g.m.*, s.112.

19 İsmail Erten, *a.g.m.*, s. 21.

Adatepe'nin Geleneksel Dokusundaki Değişimler

Adatepe'deki kırsal doku yıllar içerisinde depremler, toplumsal etkiler, artan turistik faaliyetler gibi nedenlerle değişime uğramıştır. 1980'lerden itibaren köyde başlayan sosyal değişim, turizmin de etkisiyle ivme kazanmıştır.-

Turizm aynı zamanda köyün mimari dokusunun değişmesine, harap durumda olan yapıların restore edilerek yeniden işlevlendirilmesine neden olmuştur. Buna paralel olarak, köyün 1992 yılında Kentsel Sit Alanı ilan edilerek koruma altına alınması, tarihi yapılarda restorasyon ve yeniden işlevlendirme çalışmalarını hızlandırmıştır.

Günümüzde köyde bulunan yapıların 21'i butik otel ve otele hizmet eden ek yapılar olarak kullanılmaktadır. Köydeki butik otellerin yaklaşık kapasiteleri 100-120 kişiliktir. 1997 yılında köyün en nitelikli yapılarından Hacı Mehmet Ağa Konağı'nın (Hünnap Han) da restore edilerek otele çevrilmesi, sahildeki fabrikanın Adatepe Zeytinyağı Müzesi'ne, köyün ilkokulunun ise seminerlerin yapıldığı Taş Mektep'e dönüşümü ve kafelerin açılmasıyla köyde turizm sektörü gelişmeye başlamıştır.²⁰ Ancak tüm bu gelişmeler, geleneksel mimari dokuda birtakım ek yapıların inşasını da beraberinde getirmiş, ayrıca köyün geleneksel kırsal peyzajının bütünlüğünü de olumsuz anlamda etkilemeye başlamıştır.

2000'li yıllara gelindiğinde köydeki gayrimenkullerin fiyatları yükselmiş, yerel halk evlerini satıp daha merkezi konumdaki Küçükkuyu ve Edremit gibi yerleşimlerden birden fazla ev alabilecek duruma geldiğinden köyü terk etmiştir. Günümüzde köyde 233 adet yapı bulunmakta, bunların yarısından fazlası dönemsiz olarak kullanılmaktadır. 2017 yılında Adatepe'de yapılan tespit çalışmalarındaki verilere göre köyde sürekli olarak ikamet eden 36 hane bulunmaktadır. Bunların 14'ü Adatepe'nin yerlisi iken, kalanlar farklı illerden gelerek uzun süreli ikamet edenlerdir.

Değerlendirme ve Sonuç

Türkiye'de 2004 yılından itibaren yasal olarak kırsal mimarlık mirası kavramı kullanılmaya başlanmış olmasına rağmen, henüz yeterli düzeyde olmadığı; kırsal yerleşmelerin kentsel yapıyı çevrelerden farklı olarak peyzaj öğeleriyle birlikte Kırsal Sit Alanı olarak korunması, kırsal alana özgü sorunlara çözüm önerileri sağlanması ve Koruma Amaçlı İmar Planları'nın hazırlanması gerekliliği

20 Arzu Başaran Uysal, "Kırsalda Koruma ve Soylulaştırma İkilemi", *Ege Mimarlık Dergisi*, 2017, sayı 96, s. 37.

belirtilmektedir.²¹ Adatepe, günümüzde hâlâ Koruma Amaçlı İmar Planı'na sahip olmayışı ve Kentsel Sit Alanı olması nedeniyle, kırsal dokusunu oluşturan yerel mimari özelliklerin ve kültürel değerlerinin tanımlanması konusunda eksiklik yaşamaktadır.

Yapıların öncelikli koruma ölçütleri arasında yer alan tarihsellik değeri, yapının varoluşundan günümüze kadar geçirdiği birikmişliği tanımlamak için kullanılmaktadır.²² Adatepe'de Kentsel Sit Alanı ilanından (1992) sonra yapılan yeni yapıların tümü yığma kârgir sistemde inşa edilmiş olup köyün özgün mimari dokusuyla yapım sistemi, malzeme kullanımı, kütle ve cephe biçimlenişi bakımından benzerlik göstermektedir. Bu nedenle, özgün yapılar ile yeni yapılar arasında biçimsel bir farklılık görünmemekte, yeni yapılar sahte bir tarihsellik değeri sunmaktadır. Eres, tarihi yerleşimlerin sürdürülebilirliği için köyün kimliği ile uyumlu çağdaş tasarımlar yapılarak geleceğe aktarılması gerektiğini belirtir.²³ Adatepe'de yeni inşa edilecek yapılarda tek tipleşmenin kaldırılması, yapıların modern yorumlarla tasarlanması gerekliliği ön plana çıkmaktadır.

Adatepe Kentsel Sit Alanı kararları ile korunurken yakın çevresinin plansız büyüme politikasının da yönlendirilmesi gerekmektedir. 3 km uzaklıktaki Küçükkuşu, artan kıyı turizmi ve buna bağlı olarak yazlık konutların inşası nedeniyle Adatepe'ye doğru genişlemektedir. Bu durumun önüne geçilmediği takdirde, oluşan aşırı yapılaşma yakın bir gelecekte Adatepe'nin geleneksel dokusunun korunmasını tehdit edecektir.

Turizm Adatepe'de kırsal mimarlık mirasının korunmasında en önemli etkenlerden biridir. Turizmden elde edilen gelir ile yapıların restore edilerek geleceğe kazandırılması olumlu bir gelişmedir. Ancak yapılara günümüz ihtiyaçlarını karşılaması amacıyla yapılacak eklemeler, özgün mimari dokuyu ve cephe organizasyonunu bozmadan, geri alınabilir nitelikte olmalıdır.²⁴ Bu nedenle, turistik faaliyetlerin gerektirdiği düzenlemelerin Adatepe'nin özgün mimari karakterini olumsuz etkilememesi gerekir. Ayrıca yörede turizmi destekleyecek bir kültürel rota oluşturulmalı, bu bağlamda köyde araç trafiği sınırlandırılarak kırsal peyzajın korunması sağlanmalıdır.

21 Zeynep Eres, "Türkiye'de Geleneksel Kırsal Mimarinin Korunması: Tarihsel Süreç, Yasal Boyut", *Mimari ve Kentsel Koruma*, İstanbul, Yem Yayınları, 2013, s. 449.

22 Senem Doyduk – Cengiz Can, "Nesne Merkezli Koruma Bilgisine Farklı Yaklaşımlar: Kentsel Arkeolojik Bir Araştırma", *Sigma Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*, 2012, sayı 4, s. 17.

23 Zeynep Eres, "Türkiye'de Geleneksel Köy Mimarisini Koruma Olasılıkları", *Kırsal Mimarlık ve Koruma*, *Ege Mimarlık Dergisi*, 2016, sayı 92, s. 13.

24 Zeynep Ahunbay, *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*, 2011, Yem Yayınları, 6. Baskı, s. 150.

Adatepe’de sürekli ikamet eden hane sayısının az olması, köyün turizme bağılı olarak yalnızca dönemsel olarak (yazın) yoğun kullanıldığı bir yerleşim haline geldiğini göstermektedir. Oysa sürekli kullanıcısı olmayan yerleşimlerin somut ve somut olmayan kültür mirasının korunması mümkün olmamaktadır. Bu nedenle dikkat edilmesi gereken temel husus, bu yerleşimin varlığını sürdürebilmesi için turizmin bir amaç değil araç olarak kullanılmasıdır. Turizmin yanı sıra, köyde besi hayvancılığı, zeytincilik gibi geleneksel geçim kaynaklarının korunması ve desteklenmesi yönünde üst ölçekli kararlar alınarak yatırım yapılması, kırsal yaşam kültürünün kaybolmasını engellemek için gereklidir.

Kaynakça

Abay, Ahmet - Şimşek, Adnan, “Ayvacık İlçesinin Sosyal ve Ekonomik Değerleri”, *Ayvacık Değerleri Sempozyumu*, Çanakkale, 2008.

Ahunbay, Zeynep, *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*, 6. bs., İstanbul, Yem Yayınları, 2011.

Atabay, Mithat, “Mübadelede Küçükkuyu”, Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi, sayı 6-7, 2008.

Başaran Uysal, A. - Sakarya, İ., “Kırsal Soylulaştırma ve Turizmin Kırsal Yerleşimlere Etkileri: Adatepe ve Yeşilyurt Köyleri”, *8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 36. Kolokyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara, 2012.

Başaran Uysal, Arzu, “Kırsalda Koruma ve Soylulaştırma İkilemi”, *Ege Mimarlık Dergisi*, sayı 96, 2017.

Boynudelik, Mahmut, *Adatepe Öyküleri*, 2. bs., İstanbul, Oğlak Yayıncılık, 2008.

Doyduk, Senem - Can, Cengiz, “Nesne Merkezli Koruma Bilgisine Farklı Yaklaşımlar: Kentsel Arkeolojik Bir Araştırma”, *Sigma Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*, sayı 4, 2012.

Eres, Zeynep, “Türkiye’de Geleneksel Kırsal Mimarinin Korunması: Tarihsel Süreç, Yasal Boyut”, *Mimari ve Kentsel Koruma*, İstanbul, Yem Yayınları, 2013.

_____, “Türkiye’de Geleneksel Köy Mimarisini Koruma Olasılıkları”, *Ege Mimarlık Dergisi*, sayı 92, 2016.

Erten, İsmail, “Kazdağları Güneyindeki Yerleşme Kültürü ve Bir Örnek: Adatepe Köyü”, *Küçükkuyu Değerleri Sempozyumu*, Çanakkale, 2008.

Karaata, Ceylan, “Adatepe Köyü Mezar Taşları”, *Küçükkuyu Değerleri Sempozyumu*, Çanakkale, 2008.

Korkmaz, Güler, “Adatepe Köyü Cami ve Müştemilatları Restitüsyon ve Restorasyon Raporu”, Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi, 2016.

Merey, Lemi, “Adatepe Köyünde Hacı Mehmet Ağa Konağı”, İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dergisi, sayı 1, 1977.

Parlak, Cengiz, “Çanakkale Merkeze ve İlçelerine Yerleştirilen Giritli Mübâdil Göçmenler”, Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı Dergisi, sayı 10 (13), 2012.

Postalıcı Altinkaya, Ece - Tekin, Çiğdem - Eren, Özlem, “Kırsal Yerleşim Bölgelerinde Sürdürülebilirlik: Çanakkale Bölgesi Ayvacık İlçesi Adatepe ve Demirciköy”, *Politeknik Dergisi*, sayı 14 (2), 2011.

Süslü, Özden, “Adatepe’de Hacı Mehmet Ağa Konağının Süslemeleri”, *İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dergisi*, sayı 2, 1978.

Çevrimiçi Kaynaklar

URL 1- <http://www.adatepekoyu.com>

URL 2- <http://www.tasmektep.com>